

Слушаоци Школе националне одбране на Сицилији

Унапређење стратешког планирања

Студијска путовања у Италију део су двогодишњег пројекта у оквиру сарадње министарстава одбране Србије, Норвешке и Велике Британије, током чије реализације се примењују различити облици едукације официра Војске Србије који се усавршавају на генералштабном и командноштабном нивоу, а одскора и на Високим студијама безбедности и одбране.

Група слушалаца 55. класе Генералштабног и 58. класе Командноштабног усавршавања и предавача Школе националне одбране боравила је од 24. до 29. априла на Сицилији, на студиј-

ском путовању чији је циљ проучавање савезничке здружене операције „Хаски“ и упоређивање искустава из ондашњих и актуелних мултинационалних здружених операција које полазници Школе националне одбране

(ШНО) спроводе током усавршавања за највише војне дужности.

Према речима пуковника Марка Зеленовића, начелника Генералштабног усавршавања ШНО, основни циљ оваквих активности је успо-

ПОДСТИЦАЈНЕ ДИСКУСИЈЕ

Стручни консултант током студијског боравка био је др Нил Бар, професор војне историје на лондонском Краљевском колеџу, специјалиста управо за борбе у Медитерану током Другог светског рата. Он је оценио да овакав интерактивни метод рада доприноси плодотворној размени мишљења, како у планирању употребе снага и умећу извођења поменутих операција, тако и за подстицај актуелног и будућег размишљања о стратегијским аспектима руковођења и командовања.

– Веома сам задовољан припремљеношћу официра из Србије и њиховим учешћем у анализама. Заједничко у операцији Хаски са данашњим операцијама је комплексност самог планирања, а увек актуелно питање је како планирано преточити у стварност, решити бројна питања која намеће мултинационални карактер операције и интегрисати различите видове војске – оценио је професор Бар и истакао значај сарадње чланица НАТО-а са партнерским земљама, успостављање разумевања и поверења у циљу успеха све захтевнијих мировних операција.

стављање везе између прошлости, садашњости и будућности, са аспекта што успешнијег планирања, организовања и извођења операција.

– Овогодишње студијско путовање дела слушалаца Генералштабног и Командноштабног усавршавања на Сицилију методолошки је слично прошлогодишњем по средњој Италији, а суштинска разлика је што је прошле године тежиште било на мултинационалном аспекту савезничке операције, док је ове године у фокусу анализа био здружени карактер операције, уз учешће копнених, поморских, ваздухопловних и специјалних снага – објашњава пуковник Зеленовић.

– Истакао бих да смо ове године успели још боље да сагледамо утицај геопростора, и то посебно утицај мора, обалног руба, препрека и преграда у зони извођења операције, а нарочито значај унутрашњости Сицилије, где питома обала прелази у потпуно другачије окружење и изискује максималне напоре у савладавању те

шког терена, уз непрестане борбе са јаким непријатељским снагама.

Пуковник Зеленовић издваја и значај завршних анализа, где су се српским официрима придружили експерти из НАТО-а и министарства одбране Велике Британије и помогли у спајању искустава из Другог светског рата са савременим мултинационалним здруженим операцијама НАТО-а извођеним у последњих десетак година.

После ова два студијска путовања, у Школи националне одбране размишља се о припреми сличне историјско-компаративне анализе у којој би историјска позадина биле победе српске војске у Церској и Колубарској бици 1914. године, а поводом обележавања њихове стогодишњице 2014. године.

Спремност за безбедносне изазове

Овај пројект у оквиру трилатералне сарадње министарства од-

бране Србије, Норвешке и Велике Британије, уводи различите облике едукације официра Војске Србије који се усавршавају на генералштабном и командноштабном нивоу, а одскора и на Високим студијама безбедности и одбране.

Основни циљ је да се уведу модерне едукативне методологије, олакша пут доласка до нових знања и стекну вештине потребне за што успешније суочавање са изазовима које високе официре и државне службенике у систему одбране могу очекивати у будућности.

Са овом групом официра у Италији су били и представници земаља донатора, војни изасланик Велике Британије у Србији пуковник Вилијем Инглиш и Ингјерд Крокен, представница Министарства одбране Норвешке.

Пуковник Инглиш оцењује да је ова сарадња и подршка у образовном процесу веома важна за изградњу будућих доносилаца стратешких одлука.

– Желимо да јачамо безбедност Србије и Западног Балкана, како због мира и стабилности овде, тако и због сигурности читаве Европе коју делимо – рекао је пуковник Инглиш. Он наглашава да Велика Британија посвећено ради на унапређењу сарадње са Србијом, на њеном изабраном путу европских интеграција.

– Процеси сарадње јак су важни на сваком нивоу јер доприносе глобалном миру и заједничкој безбедности – каже Инглиш, подсећајући на одређене циљеве из Меморандума о разумевању између Србије и Велике Британије, потписаном 2009. године. Њиховој имплементацији нове импулсе дала је недавна међувладава сесија у Лондону, на којој су учествовали и представници министарства одбране.

– Оквир сарадње у области одбране је Партнерство за мир и наставак процеса приступања Србије Европској унији. Ми нисмо ту да кажемо шта и како да радите, то је на вама, ми смо ту да поспешимо изабране активности у нашим билатер-

Најмодерније ЕДУКАТИВНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Амадео Воткинс, директор агенције Innpedgo, која је изабрана да пружа стручну помоћ у имплементацији овог захтевног пројекта, пре свега због искуства у спровођењу реформи у области стратешког управљања у сектору безбедности, истиче да је основна

идеја пројекта да се разменом искустава са две угледне институције у Европи, норвешким Војним колеџом из Осла и Одељењем за одбрамбене студије које је у саставу Краљевског колеџа из Лондона, уведу најмодерније едукативне методологије и прошири асортиман садржаја и предмета који се реализују у Војној академији у Београду. Тиме се омогућава будућим официрима и државним службеницима других министарстава да добију најновија знања и вештине потребне за што успешније суочавање са изазовима који их могу очекивати у будућности.

Воткинс подсећа да су циљеви и садржај пројекта одређени протоколом о сарадњи између Велике Британије, Норвешке и Србије, потписаним октобра 2010. године. Према том протоколу, у високом војном образовању развијају се нове едукативне методе, као што су комплексне симулационе вежбе, уводи се нови четврти највиши степен образовања формирањем Високих студија безбедности и одбране и важна новина је унапређење менаџмент едукације на Војној академији.

Један од најважнијих аспеката овог пројекта намењеног официрима и руководиоцима на вишим дужностима не само у систему безбедности, јесте премештање фокуса са обуке на едукацију, кроз развијање стратешког размишљања и способности за комплексно одлучивање, способности критичке анализе и слично, јер ова врста рада је оно шта данас даје квалитативну „додатну вредност“ модерним војскама, наглашава Воткинс, сврставајући овај пројект у један од важнијих, намењених да подрже не само садашње реформске процесе већ и будуће.

Директор Воткинс као пример наводи историјско-компаративну студијску посету полазника Школе националне одбране, реализовану прошле године у средњој Италији а ове на Сицилији, где се високи официри директно на терену упознају са стратегијским прегледом догађаја и на основу историјских искустава вуку паралеле са данашњим сличним сценаријима сложеног одлучивања у мултинационалним операцијама, које су карактеристичне за мировне мисије Уједињених нација.

Важно је и увођење нових врста симулационих вежби, на Генералштабном усавршавању и на Високим студијама безбедности и одбране. Те вежбе се користе као коначан тест једног циклуса школовања за највише дужности, у жељи да полазници употребе сва своја знања и вештине при решавању низа комплексних тема и питања, базираним на реалним животним и временским оквирима.

Заједничким напорима и једним заиста тимским радом постигнути су завидни резултати у имплементацији овог пројекта, оцењује Воткинс и најављује могућност да се овакав облик сарадње прошири у друге земље које су заинтересоване за модернизацију постојећих модела високог војног образовања.

ралним односима и пројектима који подстичу реформе у Србији и успешну реформу система одбране – објашњава пуковник Инглиш. Он посебно наглашава да ће боље разумевање функционисања евроатлантских интеграција и актуелне ситуације на Балкану и Европи допринети стабилности у Југоисточној Европи, у којој је Србија важан безбедносни чинилац.

– Ваше учешће у операцијама под окриљем Уједињених нација и Европске уније довољан је оквир за успешну сарадњу, да поделимо терет очувања глобалне безбедности са што више партнера и у томе су учесници мировних мисија из Србије добродошли да заједно радимо у интересу мира – рекао је пуковник Инглиш на крају студијског путовања на Сицилији.

Сличне оцене о важности добрих односа и што већег броја заједничких активности изнела је и Ингјерд Крокен, представница министарства одбране Норвешке.

– Земље донатори су после првог студијског путовања прошле године анализирали оправданост таквог облика усавршавања и закључиле да је то корисна активност коју треба наставити – рекла је Ингјерд Крокен.

На анализама савремених мултинационалних операција, полазницима Школе националне одбране придружили су се британски официри из Главног штаба НАТО-а из Брисела и министарства одбране Велике Британије.

Пуковник Кери Харис, вођа тима у Сталној здруженој команди, говорио је о британском виђењу операције у Либији, улози и начину рада Сталне здружене команде и њиховом стратешком планирању, а пуковник Грег Смит из мисије Велике Британије у Главном штабу НАТО-а у Бриселу говорио је о искуствима из савремених мултинационалних операција.

Њихова излагања била су увод у завршну анализу упоредних искустава некадашњих и савремених мултинационалних операција.

Искрцавање савезника на Сицилији 1943. године

Операција Хаски

Операција Хаски, која је почела искрцавањем савезничких снага на Сицилији 10. јула 1943. године, почетак је велике офанзиве чији је крајњи циљ било избацивање Италије из рата. У њој су савезници имали око 171.000 иницијалних десантних снага од укупно ангажованих 470.000 војника, преко 600 тенкова и око 2.000 авиона, против снага сила Осовине које су бројале око 350.000 војника, од тога 75.000 немачких, подржаних из ваздуха са преко 1.400 авиона и опремљених са око 260 тенкова. Овим бројкама ваља додати и три италијанске обалске дивизије наоружане јаким топовима и обалским утврђењима.

Операција је почела скоковима припадника америчке 82. падобранске и једрилицама британске 1. падобранске дивизије. Њихов главни циљ било је ометање снабдевања, напад на комуникације и заузимање

мостова. Савезнике је на плажама 10. јула дочекао јак и организован отпор, али је већ првог дана почела масовна предаја и одбијање послушности италијанских војника. Савезници су константно ломили отпор и 17. августа цела Сицилија је заузета. Већина немачких трупа успела је да се евакуише из Месине натраг у Италију. Савезници су имали око 24.000 погинулих, рањених и заробљених, док су немачке и италијанске снаге имале око 29.000 погинулих и рањених. Око 140.000, већином Италијана, се предало.

Напредовање савезника је настављено од септембра 1943. на копненом делу Италије, када је она капитулирала и чиме је био остварен савезнички циљ да се Италија избаци из рата и отвори други фронт у Европи.

Изучавању ове операције слушаоци Генералштабног и Командноштабног усавршавања Школе националне одбране посветили су десет

радних дана крајем јануара и почетком фебруара. Уз индивидуалне припреме, они су на Сицилију дошли потпуно спремни за активну анализу различитих аспеката ове операције и могућу примену искустава у савременим операцијама.

Према речима учесника студијског путовања, они су посебну пажњу обратили на историјске чињенице и добро познавање планирања и тока операције, како би могли на терену да дискутују о предузетим мерама, могућим решењима и поукама које треба имати у виду приликом планирања операција.

Током четири дана радило се на 13 радних тачака у југоисточном, централном и североисточном делу Сицилије, на местима кључних битака, а пређено је скоро 1.000 километара. ■

Раденко МУТАВЦИЋ